

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

щодо виконання Регіональним центром з надання безоплатної вторинної
правової допомоги у Закарпатській області

річного плану діяльності на 2021 рік у IV - му кварталі

ЗМІСТ:

РОЗДІЛ I. Основні заходи, що були здійснені за пріоритетними напрямками.....	2
[1.1] Суб'єкти відповідного права мають рівний доступ до БПД.	2
[1.2] Клієнти отримують якісні послуги безоплатної правової допомоги.....	9
[1.3] Люди у територіальних громадах мають кращі можливості для реалізації своїх прав.....	13
[1.4] Система безоплатної правової допомоги є незалежною, клієнтоорієнтованою, інноваційною, ефективною.	13

РОЗДІЛ I. Основні заходи, що були здійснені за пріоритетними напрямками

[1.1] Суб'єкти відповідного права мають рівний доступ до БПД.

"Взаємодія системи БПД з органами місцевого самоврядування, партнерськими організаціями та установами. – Досвід та можливості" - семінар під такою назвою **12 жовтня** відбувся в Ужгородській районній раді за організації Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області та місцевих центрів.

У заході взяли участь Василь Попадинець, директор Регіонального центру, Михайло Давиденко – керівник Ужгородського, Аліса Богдан – Хустського та Костянтин Молнар -Мукачівського місцевих центрів, а також директори місцевих центрів: Запорізького – Ольга Бородіна, Охтирського – Тамара Козир, Кременецького – Валентина Вербицька, Червоноградського – Наталка Костишин та Роздільнянського – Тетяна Кулішова, які перебувають на Закарпатті з метою обміну досвідом,

Серед запрошених – представники органів місцевої влади, ОТГ, депутати та партнерських організацій: голова Ужгородської районної ради Юрій Фрінцко, перший заступник голови Ужгородської РДА Христина Мацко, керуючий справами Ужгородської міської ради Ігор Фартушок, депутат Ужгородської районної ради Василь Ільницький, начальник відділу Холмківської ТГ Сергій Андроненко, директор Ужгородської районної філії ЗОЦЗ Юрій Лукач, радниця з питань ВПО Анжела Бабкіна, керівник ГО "Веста" Інна Сабодаш, начальник відділу соцзахисту населення Баранинської сільради Андріана Зизич, фахівець Національної служби посередництва і примирення в Закарпатській області Ольга Валовар та ін.

Керівник Регіонального центру з надання БВПД В.Попадинець провів для учасників семінару презентацію основних напрямків діяльності системи БПД на Закарпатті, детально розповів про здобутки та пріоритети в роботі центрів та бюро. Зокрема, зазначив, що з початку 2021 року Регіональним центром видано 2281 доручення адвокатам, а в захисті у кримінальних провадженнях правозахисникам вдалося добитися 17 виправдувальних вироків. До місцевих центрів цьогоріч надійшло 10 897 звернень громадян.

В.Попадинець поінформував присутніх про хід реалізації пілотного проекту системи БПД на Закарпатті "Програма відновлення для неповнолітніх, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення". У межах заходу була обговорена можливість участі партнерських організацій та органів місцевого самоврядування в даному проекті. Зокрема, що стосується проведення заходів з ресоціалізації неповнолітніх.

З метою запобігання та попередження булінгу у шкільному середовищі, **5 жовтня** фахівці Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Оксана Дудаш та Ужгородського місцевого центру – Марія Рішко провели тематичний урок для учнів 2-х класів Ужгородської загальноосвітньої школи I-III ступенів №

6 ім.В.Гренджі-Донського. До проведення заходу також долучилася волонтер Регіонального центру, яка допомагала у поширенні буклетів про права дітей та організації й проведенні ігрових конкурсних завдань для школярів.

У доступній формі школярі дізналися, що булінг – це агресивна і вкрай неприємна свідома поведінка однієї дитини або групи дітей стосовно іншої дитини, що супроводжується регулярним фізичним і психологічним тиском. Також фахівці ознайомили дітей із видами булінгу та порадили, як поводитися у таких випадках. Якщо дитина стала жертвою або свідком булінгу, вона повинна про це розповісти батькам, класному керівнику, психологу чи керівництву школи. Якщо ситуація не стабілізується, необхідно звертатися у поліцію, або ж телефонувати на «гарячу лінію» з питань насильства та захисту прав дітей за номером 0800500225.

Як зазначила Оксана Дудаш, аби подолати знущання в школі, варто знайти друзів, які будуть поряд, коли кривдник вирішить поуправлятися в дотепності. Удвох або втрьох простіше дати йому відсіч, ніж поодинці. Також агресор чіпляється до того, хто емоційно реагує на його кепкування, образи тощо.

7 жовтня, напередодні Дня юриста, у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина в м. Ужгород, відбулося урочисте зібрання, приурочене до професійного свята - Дня юриста, та правопросвітницький захід для студентів-правників вишу.

На початку заходу до присутніх з вітальним словом звернувся ректор університету, професор єпископ Віктор Бедь. Відтак з вітальним словом

та з актуальних питань юриспруденції виступили: професор Олексій Пайда, завідувач кафедри правознавства та канонічного права, адвокат; Василь Попадинець, директор Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Закарпатській області, Павло Марамигін, керівник відділу забезпечення якості правової допомоги та підвищення кваліфікації її надавачів Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у

Закарпатській області, адвокат та ін. В.Попадинець ознайомив присутніх із завданням та діяльністю центрів та бюро правової допомоги на Закарпатті та поінформував учасників заходу про реалізацію проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення».

26 жовтня начальник відділу комунікації та правопросвітництва Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Оксана Дудаш, директор Ужгородського місцевого центру з надання БВПД Михайло Давиденко, заступник начальника відділу правопросвітництва та надання БПД Марія Рішко провели правопросвітницький захід на тему «Суб'єкти права на БВПД» на базі консультаційного пункту доступу до БПД – Ужгородського міського центру зайнятості.

Правопросвітницький захід з нагоди святкування 10 грудня - Всеукраїнського дня безоплатної правової допомоги ([#ДеньБПД](#)), який приурочений до Дня прав людини та відзначається в пам'ять проголошення Генеральною Асамблеєю ООН у 1948 році Загальної декларації прав людини, провели для студентів Міжгірського професійного ліцею представники системи безоплатної

правової допомоги у Закарпатській області: директор Регіонального центру з надання БВПД Василь Попадинець, заступник директора Лариса Фучко, директор Хустського місцевого центру з надання БВПД Аліса Богдан та заступник начальника Міжгірського бюро правової допомоги Тетяна Головка.

Василь Попадинець розповів студентам, що система БПД в Україні діє вже 10 років. Безоплатну правову допомогу в цивільних та адміністративних справах в області надають фахівці трьох місцевих центрів - Ужгородського, Мукачівського та Хустського, а також 11 підпорядкованих їм бюро правової допомоги, які знаходяться у Перечині, В.Березному, Сваляві, Іршаві, Воловці, Берегові, Виноградіві, Тячеві, Рахові, Дубовому та Міжгір'ї. Представництво інтересів краян у судах за рахунок держави в області забезпечують юристи центрів та бюро, а також 130 адвокатів, які співпрацюють з системою БПД на Закарпатті.

Також керівник зазначив, що окрім того, система БПД має ще кілька пріоритетних напрямків діяльності, серед яких – реалізація проекту «Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство», пілотного проекту «Відновне правосуддя для неповнолітніх», «Волонтер БПД» тощо. Фахівець також запросив студентів долучатися до волонтерства у системі БПД.

Аліса Богдан розповіла студентам про структурні підрозділи безоплатної правової допомоги та детально ознайомила присутніх із загальним поняттям домашнього

наси́льства, його видами та заходами запобігання та протидії домашньому насильству. Детальніше з способами захисту прав людини та громадянина присутніх ознайомила Тетяна Головка. Та зазначила, що держава гарантує рівну можливість для будь-якого, незалежно від віри, раси, місця проживання, віку і статі, скористатися правом на БПД. Зокрема, безоплатна первинна правова допомога гарантована кожному, хто перебуває під юрисдикцією України, а для законодавчо визначених категорій осіб передбачена і вторинна правова допомога за рахунок держави.

Якщо вам потрібна правова допомога, звертайтеся до фахівців найближчих центрів та бюро правової допомоги, або телефонуйте за єдиним номером системи БПД 0 800 213 103.

Заходи в межах акції "16 днів проти насильства" фахівці Регіонального центру з надання БВПД та Ужгородського місцевого центру розпочали з проведення правопросвітницького заходу для студентів музичного коледжу ім.Задора у партнерстві з представниками [#Ужгородськапублічнабібліотека](#).

Фахівець бібліотечної справи Андріана Гузак ознайомила студентів з історією започаткування Міжнародної акції з протидії насильству та розповіла, що означає кожен із 16 днів акції. Та зазначила, що метою Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» є привернення уваги

суспільства до проблем насильства в сім'ї, жорстокого поводження з дітьми, протидії торгівлі людьми та захисту прав жінок. А розпочинається акція 25 листопада – в Міжнародний день боротьби з насильством щодо жінок.

Начальник відділу комунікації та правопросвітництва Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Оксана Дудаш розповіла, що згідно з дослідженням Всесвітньої організації охорони здоров'я, кожна третя жінка в світі зазнавала насильства, а кожна четверта жінка у віці від 15 до 24 років зазнавала насильства з боку партнера. Ці дані було зібрано ще до пандемії COVID-19, унаслідок якої кількість людей, які зазнавали тієї чи іншої форми насильства, зросла.

Проте проблема насильства стосується не тільки жінок, а й чоловіків. Наприклад, у 2020 році до органів та установ, на які покладено функції по запобіганню та протидії домашньому насильству в Україні, надійшло 211 362 звернення щодо насильства в сім'ї, серед яких понад 27 тисяч - від чоловіків.

Традиційна школа інтеграції для внутрішніх переселенців працювала в Ужгороді вже третій рік поспіль. Триденний семінар дав можливість зібратися експертам та внутрішнім переселенцям за одним столом, щоб обговорити найактуальніші питання, з якими стикаються ВПО на Закарпатті.

Часто у вирішенні своїх життєвих проблем, а їх у вимушених переселенців чимало, їм доводиться звертатися за правовою підтримкою. Тут на допомогу їм приходять фахівці центрів та бюро правової допомоги. Як зазначив директор Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Василь Попадинець, «з 5 січня 2017 року всі внутрішньо

переміщені особи, а також ті, які подали заяву на отримання довідки ВПО, отримали право на безоплатну вторинну правову допомогу. Всі вони мають право отримати юридичну допомогу, яка надається за кошти Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел. На Закарпатті функціонують три місцеві центри з надання БВПД – Мукачівський, Ужгородський та Хустський та 11 бюро правової допомоги, фахівці яких готові надати правову допомогу внутрішнім переселенцям та всім, хто її потребує».

У 2020 році фахівцями центрів та бюро правової допомоги надано первинну правову допомогу внутрішнім переселенцям у – 33 випадках, вторинну правову допомогу – у 20 випадках, у 2021 році надано БВПД у 30 випадках, вторинної правової допомоги у 18 випадках.

Найбільше до центрів та бюро правової допомоги на Закарпатті вимушені переселенці звертаються з питань надання щомісячної адресної допомоги ВПО для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг; порядку розірвання шлюбу, стягнення аліментів / утримання, позбавлення батьківських прав, поділу спільного майна подружжя, встановлення факту родинних відносин, розірвання трудового договору, відшкодування моральної та матеріальної шкоди з Російської Федерації через збройну агресію проти України. Керівник Ужгородського місцевого центру з надання БВПД Михайло Давиденко зазначив, що упродовж 2021-го року до центру надійшло 21 звернення від внутрішніх переселенців з питань вирішення житлових спорів, оскарження судового рішення в касаційному порядку, встановлення фактів, що мають юридичне значення, перерахунок пенсії, дотримання соціальних гарантій, виплати державної допомоги та ін.

Учасники школи інтеграції, яких цьогоріч через епідемічну ситуацію, було 15, мали можливість отримати фахові відповіді на їхні проблемні питання.

28 жовтня, у рамках реалізації проекту «Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство», правопросвітницький захід на тему «Відкриття ринку землі в Україні» для працівників Дубівської селищної ради та землевласників Дубівської територіальної громади провели представники системи безоплатної правової допомоги у Закарпатській області: директор Регіонального центру з надання БВПД Василь Попадинець, заступник директора Лариса

Фучко, директор Хустського місцевого центру з надання БВПД Аліса Богдан та начальник Дубівського бюро правової допомоги Ангеліна Банк. До участі у заході долучився голова Дубівської територіальної громади Денис Каганець.

Директор Регіонального центру Василь Попадинець наголосив, що система безоплатної правової допомоги, в Україні діє вже близько 10 років. Також керівник ознайомив присутніх з основними функціями та повноваженнями центрів та бюро з надання безоплатної правової допомоги, категоріями осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу». Окрім система БПД має ще кілька пріоритетних напрямків діяльності, серед яких – реалізація проекту «Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство», пілотного проекту «Відновне правосуддя для неповнолітніх», «Волонтер БПД» тощо.

Детальніше з реалізацією проекту «Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство», новелами земельного законодавства присутніх ознайомила директор Хустського місцевого центру з надання БВПД Аліса Богдан. Задля посилення правової спроможності громадян та громад у сфері земельних відносин шляхом покращення правової обізнаності у результаті проведення правопросвітницьких заходів, зокрема щодо відкриття ринку землі в Україні, виступила начальник Дубівського бюро Ангеліна Банк.

«Правовий захист біженців, шукачів притулку та інших вразливих груп іноземців в Україні. Актуальні питання» – під такою назвою упродовж двох днів проходили заходи, організовані ГО «Чернігівський громадський комітет захисту прав людини».

До участі в заході долучилися директор Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Василь Попадинець, представники Державної міграційної служби, Державної прикордонної служби України, Пункту тимчасового розміщення біженців та ін. Упродовж робочої зустрічі фахівці обговорили питання правових проблем та законодавчих колізій, з якими стикаються біженці, шукачі притулку в Закарпатській області. Йшлося і про правовий захист мігрантів, шукачів притулку та інших вразливих груп іноземців в Україні, а також були порушені питання рівного доступу до медичних, соціальних послуг іноземцями в умовах пандемії, проблеми документування осіб без громадянства та осіб під ризиком безгромадянства після набрання чинності постанови КМУ «Деякі питання визнання особою без громадянства» від 24 березня 2021 року №317.

Керівниця програм Чернігівського громадського комітету захисту прав людини Надія Едієва презентувала досвід багаторічної діяльності організації в сфері захисту шукачів притулку й біженців та висвітила основні актуальні виклики в сфері міграції на сьогодні в Україні, зокрема в умовах пандемії COVID-19 та карантинних обмежень.

Представники вищезазначених структур обговорили ситуацію щодо доступу до правосуддя шукачів притулку, біженців та розповіли про проблеми, з якими доводиться стикатися упродовж затримання осіб, які намагаються нелегально перетнути кордон України, вирішення питання щодо примусового видворення їх у країну походження, чи надання їм статусу особи – шукача притулку. Директор Регіонального центру з надання БВПД Василь Попадинець поінформував присутніх про надання правової допомоги адвокатами, які співпрацюють з системою БПД на Закарпатті, зазначивши, що за 10 місяців 2021 року Регіональним центром видано 437 доручень для надання правової допомоги шукачам притулку. До Ужгородського місцевого центру цьогоріч надійшло 193 звернення від біженців, що значно більше, ніж за аналогічний період минулого року.

3 грудня у Регіональному центрі з надання БВПД у Закарпатській області відбувся захід, приурочений до Міжнародного дня волонтера, який відзначається 5 грудня. Серед учасників - найактивніші волонтери - Ярослава Шушка та Олександр Глебена, які інформували краян про систему безоплатної правової допомоги, виступали на радіо, направляли громадян до центрів для отримання фахової правової допомоги.

Як зазначив директор Регіонального центру Василь Попадинець, наразі в області до волонтерства у системі БПД активно долучилися 10 осіб, які беруть участь у правопросвітницьких заходах, готують публікації про можливість отримання безоплатної правової допомоги та допомагають

фахівцям в інформування краян про їхнє право на захист своїх інтересів за рахунок держави. Серед них - 3 чоловіків та 7 жінок, віком від 20 до 70 років. Михайло Давиденко, директор Ужгородського місцевого центру з надання БВПД, розповів про співпрацю волонтерів з центром та перші її результати. Фахівець зазначив, що волонтерство відіграє важливу роль у суспільно-політичному житті країни. Воно має місце у різних сферах діяльності, зокрема, і в системі БПД. Окрім власне сприяння в роботі структурних підрозділів волонтери отримують можливість проходити навчальні тренінги, отримувати нові знання та набувати нових навичок та досвіду.

Волонтери Ярослава Шушка та Олександр Глебена поділилися з присутніми враженнями від волонтерської діяльності у сфері надання БПД та своїм досвідом. 65-річна Я.Шушка розповіла, що вона мріяла стати юристом, і навіть провчилася один курс, але в силу життєвих обставин їй довелося залишити навчання. Проте бажання допомагати людям не покидає її упродовж усього її життя. Колись вона захистила свої права, сама, без допомоги адвоката, а тепер із задоволенням допомагає іншим.

Для студента юридичного факультету Олександра волонтерство у системі БПД – це нові можливості та нові знання, досвід спілкування з людьми. А ще, як він сам каже: "такого в університеті не почуєш. І ще - волонтерство дає усвідомлення, що ти можеш бути корисним для інших".

[1.2] Клієнти отримують якісні послуги безоплатної правової допомоги.

16 грудня відбулася робоча зустріч представників Регіонального центру з надання

безоплатної вторинної правової допомоги у Закарпатській області, Ужгородського місцевого центру та філії Державної установи «Центр пробації» у Закарпатській області.

Основною темою зустрічі було обговорення спільного плану заходів на 2022 рік.

Керівники обласних структур - Василь Попадинець та Віталій

Мураль -обговорили результати проведеної роботи у рамках співпраці структур щодо діяльності консультаційних пунктів у приміщеннях пробації, спільних правопросвітницьких заходів, виготовлення та розміщення інформаційних матеріалів (плакатів, буклетів) про права та соціальні гарантії суб'єктів пробації, порядок отримання безоплатної правової допомоги.

Серед порушених питань окрему увагу сторони приділили обговоренню результатів реалізації проєкту «Програма відновного правосуддя для неповнолітніх, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення».

Партнери обговорили можливість розроблення механізму надання органами з питань пробації консультативної та інформаційної підтримки з питань обрання заходів, спрямованих на розвиток особистості та ресоціалізацію конкретної неповнолітньої особи, яка є суб'єктом застосування Програми. Йшлося і про покращення ефективності комунікації між центрами БПД, Центром пробації та адвокатом-медіатором, а також практичним психологом, що в кінцевому результаті забезпечить позитивний результат у проведенні обраної пробаційної програми за участю неповнолітнього та унеможливить повторне вчинення підлітком кримінальних правопорушень.

2 грудня директор Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Василь Попадинець та голова Закарпатської обласної профспілкової організації працівників державних установ України Діана Гондорчин провели робочу зустріч та підписали Меморандум про співпрацю між двома структурами.

Василь Попадинець розповів про систему БПД, роботу центрів та бюро правової допомоги на Закарпатті. Зокрема, зазначив, що система БПД гарантує доступ до правової допомоги за рахунок держави усім особам, які перебувають під юрисдикцією України. Право

на первинну правову допомогу мають усі, без винятку категорії громадян, на вторинну, тобто, захист інтересів у судах, перед органами державної влади, тощо, мають законодавчо визначені категорії осіб. Це – малозабезпечені, внутрішні переселенці, учасники бойових дій, особи, які постраждали внаслідок домашнього насильства, діти та ін.

Діана Гондорчин ознайомила з діяльністю Закарпатської обласної профспілкової організації працівників державних установ України та розповіла про основні напрямки роботи структури.

Упродовж зустрічі сторони обговорили можливі напрямки співпраці, зокрема, наголосили, що метою Меморандуму є консолідація зусиль, спрямована на взаємодію у сфері надання безоплатної правової допомоги членам профспілки організації. Серед основних напрямків співпраці – проведення спільних заходів, спрямованих на підвищення рівня правової поінформованості членів профспілки щодо захисту своїх прав, зокрема права на безоплатну правову допомогу, шляхом проведення зустрічей, семінарів, круглих столів тощо. Меморандум передбачає і розроблення та реалізацію спільних проєктів/програм, спрямованих на утвердження верховенства права, розміщення інформації, зміст якої може становити спільний інтерес, на офіційних інтернет-ресурсах сторін.

15 листопада, в Ужгороді, під час тренінгу на тему "Захист прав шукачів притулку, біженців та осіб без громадянства. Міжнародні та національні стандарти" адвокати, залучені до надання БВПД на Закарпатті, та працівники центрів і бюро правової допомоги краю могли ознайомитися з міжнародними та національними правовими механізмами в сфері захисту права на притулок, процедурами

визначення статусу біженця за Конвенцією про статус біженців 1951 року та Законом України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», особливостями оскарження рішень міграційної служби про відмову у прийнятті заяви шукача притулку щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та оформлення документів для розгляду таких заяв, розглянули основні аспекти проблеми безгромадянства та практику Європейського суду з прав людини в контексті розгляду справ шукачів притулку. Окремим блоком учасники тренінгу розглянули проблематику захисту осіб без громадянства в рамках закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визнання особою без громадянства» від 16.06.2020 року. Також правники розбирали низку практичних завдань по реальним справам шукачів притулку. Тренером заходу виступив експерт з міграційних питань, адвокат Остап Тимчій.

29 жовтня, за організації Львівського Регіонального Офісу Консультативної Місії Європейського Союзу, відбулося онлайн засідання круглого столу щодо регіональної міжвідомчої співпраці з кримінального правосуддя. Заїхід модерував Маркус Ролофс (Німеччина), радник/тренер з питань верховенства права.

Серед учасників заходу – голова Закарпатського апеляційного суду Ганна Фазикош, директор Регіонального центру безоплатної вторинної правової допомоги у Закарпатській області Василь Попадинець, начальник відділу забезпечення якості правової допомоги та підвищення кваліфікації її надавачів Павло Марамигін, представники Закарпатської обласної прокуратури, ГУ Нацполіції, адвокат Любомир Цебрик та ін.

Учасники заходу обговорили питання співпраці щодо дотримання стандартів якості адвокатами, які співпрацюють із Регіональним центром БВПД у Закарпатській області.

Також у межах круглого столу йшлося про організаційні питання та взаємодію з адвокатами системи БПД щодо інформування судовими органами адвокатів. Також були порушені питання розгляду справ у судах, термінів розглядів, видачі доручень за призначенням за ухвалами судів Регіональним центром БВПД у Закарпатській області.

На завершення круглого столу учасники долучилися до дискусії з порушених питань, упродовж якої обговорили проблемні питання щодо

міжвідомчої співпраці та шляхи їх усунення.

«Залучення психологів до реалізації програми відновлення для неповнолітніх є запорукою успішної ресоціалізації підлітків, які вперше скоїли кримінальне правопорушення», – наголосив директор Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Василь Попадинець під час робочої зустрічі із практикуючим психологом Ксенією Горovenко.

Адже саме обмежена кількість кваліфікованих та спеціально підготовлених психологів нині є одним із проблемних питань реалізації програми, яке потребує негайного вирішення.

Пілотний проєкт «Програма відновлення для неповнолітніх», який реалізується системою БПД в Україні з 2019 року, а з минулого року і на Закарпатті, є чудовою можливістю дати неповнолітнім, які вперше вчинили нетяжкий злочин, шанс на виправлення та максимально раннє виведення з кримінального процесу.

Важлива роль у цьому процесі відведена кожній стороні: прокурорам та суддям, адвокатам-посередникам, які допомагають сторонам конфлікту досягти примирення та у подальшому кривднику пройти усі етапи ресоціалізації, та психологам.

Державна Програма відновлення для неповнолітніх передбачає покроковий план, реалізуючи який неповнолітній правопорушник (дитина від 14 до 17 років включно), який вчинив кримінально каране діяння, може бути звільнений від кримінальної відповідальності, і таким чином, не мати судимості у своїй біографії

Упродовж зустрічі В.Попадинець та К.Горovenко обговорили важливі питання щодо фахової підготовки психологів, які надаватимуть психологічну підтримку неповнолітнім правопорушникам та потерпілим, а також можливість залучення психологині до реалізації програми «Відновного правосуддя для неповнолітніх, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення». Також сторони обговорили алгоритм дій та домовилися про подальшу співпрацю.

[1.3] Люди у територіальних громадах мають кращі можливості для реалізації своїх прав

Покращення доступу мешканців Тячівщини до безоплатної правової допомоги та їхньої правової обізнаності – такою була мета робочої зустрічі директорів Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Василя Попадинця та Хустського місцевого центру – Аліси Богдан з головою районної ради Ю.Берінде.

Упродовж зустрічі, яка відбулася **15 грудня**, йшлося про сприяння представників місцевої влади фахівцям центрів та бюро правової допомоги на Закарпатті у провадженні їхньої діяльності - забезпечення правовою допомогою від держави усіх, хто її потребує. Сторони домовилися про співпрацю, проведення спільних прийомів громадян та правопросвітницьких заходів. Адже така співпраця допоможе краще захищати порушені права та вирішувати свої життєві проблеми у правовий спосіб

[1.4] Система безоплатної правової допомоги є незалежною, клієнтоорієнтованою, інноваційною, ефективною.

З метою вдосконалення управління структурними підрозділами системи БПД у рамках моніторингових візитів, **1 жовтня**, представники Регіонального центру провели моніторинг роботи Берегівського та Виноградівського бюро правової допомоги та надали методичні роз'яснення щодо ведення документації, проведення правопросвітницьких заходів та впорядкування інформаційних стендів.

Під час візиту було проаналізовано якісні та кількісні показники за основними напрямками роботи бюро: організацію надання безоплатної первинної, вторинної правової допомоги, повноту, якість надання послуг клієнтам, взаємодію його працівників із засобами масової інформації та ін.

28 жовтня, у рамках виїзного моніторингу, Василь Попадинець та Лариса Фучко провели моніторинг діяльності Дубівського бюро правової допомоги.

У рамках обміну досвідом та посилення міжрегіональної співпраці у системі надання безоплатної правової допомоги. директор Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Василь Попадинець відвідав Регіональний центр з надання БВПД у Львівській області. Під час візиту відбулася робоча зустріч з керівником Регіонального центру Львівщини Ігорем Микитиним та фахівцями центру та обговорення актуальних питань, які виникають у щоденній практичній діяльності структурних підрозділів системи БПД.

Зокрема, йшлося про реалізацію проєкту «Програма відновного правосуддя для неповнолітніх, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення». Сторони поділилися власним досвідом та особливостями реалізації проєкту в регіонах та виокреслили проблемні питання, які потребують особливої уваги. В.Попадинець зазначив, що наразі в області є 16 справ з відновного правосуддя, 5 з яких успішно реалізовані, інші – на розгляді у суді.

Також у межах робочого візиту сторони обмінялися досвідом щодо реалізації в регіонах інших проєктів системи БПД: Зокрема, йшлося про забезпечення виконання «Програми прискорення приватних інвестицій у сільське господарство України», «Волонтер БПД» тощо.

29 листопада директор Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Василь Попадинець з робочим візитом, з метою обміну досвідом, навідався у Регіональний центр з надання БВПД у Волинській області. Робоча зустріч розпочалася зі знайомства з роботою відділів організації надання безоплатної вторинної правової допомоги й забезпечення якості правової допомоги та підвищення кваліфікації її надавачів. Колеги обговорили актуальні питання, які виникають у щоденній практичній діяльності.

Зокрема, йшлося про дотримання адвокатами стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги, порядок розподілу справ між адвокатами та стан виконання адвокатами доручень, а також і про надання письмових консультацій із земельних питань у межах реалізації проекту "Програма прискорення приватних інвестицій у сільське господарство

України".

Окрему увагу було приділено обміну досвідом щодо ходу реалізації в регіонах таких проектів системи БПД як-от: "Програма прискорення приватних інвестицій у сільське господарство України", "Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення", "Волонтер БПД".

6 жовтня директор Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Закарпатській області Василь Попадинець провів засідання

Керівної ради за участі заступника Регіонального центру Лариси Фучко, головного бухгалтера Регіонального центру Марини Азарко, директорів: Ужгородського місцевого центру з надання БВПД Михайла Давиденка, Мукачівського місцевого центру Костянтина Молнара та Хустського місцевого центру

Аліси Богдан.

Під час наради було проведено аналіз результатів діяльності місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Закарпатській області за 9 місяців 2021 року. Також були обговорені питання моніторингу за наданням адвокатами БВПД та виконання заходів щодо реалізації проекту «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» та ін.

Як показав аналіз діяльності Регіонального і місцевих центрів з надання БВПД за 9 місяців 2021 року, показники надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги в усіх центрах перевищують аналогічні показники за відповідний період 2020 року.

21 грудня, під час робочої зустрічі відповідальних осіб Координаційного центру з надання правової допомоги з керівництвом Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області, Ужгородського, Мукачівського та Хустського місцевих центрів відбулося обговорення Регіонального плану на 2022 рік. Про основні здобутки та показники діяльності у 2021-му році поінформував директор Регіонального

центру Василь Попадинець. Заступник директора Лариса Фучко представила Регіональний план діяльності на 2022 рік.

Цього ж дня В.Попадинець провів Керівну раду, у межах якої були обговорені результати діяльності центрів за 2021-й рік та плани на наступний, 2022-й, рік з урахуванням запропонованої Координаційним центром Стратегії діяльності системи надання БПД на 2021-2024 роки.